

PÁLYAMŰ

a Szegedi Ítéltábla elnökhelyettesi tisztségére

Készítette:

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla
pályázó

Szeged, 2020. augusztus 6.

I. Bevezetés

Magyarország Alaptörvényének XXV. cikkével összhangban, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.), a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.), az OBH Elnöke által hozott szabályzatok, ajánlások, valamint a Szegedi Ítélőtábla Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ) foglaltak figyelembevételével pályaművemben a Szegedi Ítélőtábla működésével kapcsolatos hosszútávú terveimről és azok megvalósításának ütemezéséről vázolom fel elképzeléseimet.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 221.E/2020. (V. 19.) OBHE határozatával írt ki pályázatot a Szegedi Ítélőtábla elnökhelyettesi állásának betöltésére.

A Bszi. 123. § (1) bekezdése határozza meg a bíróság elnökhelyettesének feladatait. Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI. 30.) OBH utasításának (Igazgatási szabályzat) 24. és 25. §-ai határozzák meg a bíróság elnökének, elnökhelyettesének feladatait, továbbá irányadók a Szegedi Ítélőtábla Szervezeti és Működési Szabályzatának 46. § (1) bekezdéséből 45. § (1) bekezdésében részletesen felsorolt feladatok. Ezek mellett az SZMSZ a következőképpen rögzíti az elnökhelyettes feladatait:

- a kezelőirodák felügyelete [26. § (3) bekezdés],
- a statisztikus munkájának felügyelete [27. § (3) bekezdés],
- a könyvtáros munkájának felügyelete [34. § (4) bekezdés],
- sajtószóvivői feladatok ellátása [35. § (2) bekezdés],
- irattározási tevékenység felügyelete [40. § (3) bekezdés],
- a postázó iroda tevékenységének ellenőrzése [41. § (2) bekezdés],
- oktatásfelelősi feladatok [47. § (1) bekezdés],
- biztonsági vezetői feladatok [47. § (3) bekezdés],
- igazgatási jellegű panaszügyek intézése [80. § (2) bekezdés].

Megbízott elnökhelyettesként jelenleg is ellátom ezeket a feladatokat, reményeim szerint megfelelek az elvárásoknak. A továbbiakban támaszkodni fogok a kinevezett elnök támogató szakmai segítségére, tapasztalataira.

Az SZMSZ 77. §-a szerint elnökhelyettesként évente legalább 10 tárgyalási napon kell ítélnem, mely tevékenység mellett tárgyaláson kívüli és nemperes ügyeket kell ellátnom az ügyszakomnak megfelelő ügyelosztási rendben meghatározottak szerint.

Az előbbieken túl az elnökhelyettes tevékenységét és annak irányát alapvetően meghatározzák az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kitűzött stratégiai célok:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéلkezzenek,
- az emberi erőforrások, a tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítéلkezési és igazgatási munka átláthatósága, ez utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése,
- együttműködés a többi hivatásrenddel.

II. Célkitűzések, hosszútávú tervek

Mielőtt részletesen rátérnék hosszútávú terveim ismertetésére, feltétlenül szükségesnek tartom ismertetni a Szegedi Ítéltábla utóbbi két évének igazgatási működését. A Szegedi Ítéltáblának 2018. szeptembere óta nincs kinevezett elnöke, októberétől pedig kinevezett elnökhelyettese. Azóta a bíróságot három megbízott elnök – és megbízott elnökhelyettes – vezette. Én előadó bíróként ez idő alatt négy tanácselnök mellett – gyakran párhuzamosan - dolgoztam. Ilyen körülmények között nyilvánvalóan egy bírósági vezetőnek elsősorban az lehet a kitűzött célja, hogy a vezetése alatt álló intézmény a bírák és igazságügyi alkalmazottak számára megfelelő stabilitást nyújtson a mindennapi, magas színvonalú munkavégzéshez.

1. Az ítélkezés hatékonysága

A Szegedi Ítéltábla működése kapcsán is megfigyelhető az az országos tendencia, hogy mind a civilisztikai, mind a büntető ügyszakban az érkezett ügyek száma csökkent.

A büntető ügyszakot tekintve az ügyérkezés csökkenése mellett megnövekedett 2019. évre az ún. „megaügyek” száma.

Fontos hangsúlyozni, a tavasszal kialakult veszélyhelyzet mindkét ügyszakot érintette, ugyanakkor lényegesen megnehezítette a büntető ügyszak működését.

Itt kívánom megjegyezni, mindenképpen szükséges hosszútávon megfelelő technikai feltételekkel megoldani a büntetőeljárás törvényben előírt eljárási rend megtartását. Megfelelő tárgyalótermet kell kialakítani úgy a „megaügyek” lebonyolításához, mint az esetlegesen jövőben előforduló rendkívüli helyzet kapcsán adódó infokommunikációs feltételek biztosításához.

2. Az ítélkezés időszerűsége

A Szegedi Ítéltábla ítélkezési tevékenységét hosszú idő óta időszerűen látja el. A 2017-2019. közötti időszakban jelentősen lecsökkent az ügyek pertartama. Ez a tendencia a civilisztikai ügyszakban annak is köszönhető, hogy a Szegedi Ítéltáblára – illetékessége folytán – a korábban tömegesen érkezett ún. devizás ügyek befejeződtek, így optimalizálódott az egyes tanácsok munkateher-elosztása.

3. Az ítélkezés megalapozottsága

A Szegedi Ítéltáblán beosztott bírák számottevő többsége 20 évnél hosszabb szolgálati idővel rendelkezik. A kollégiumok és az ítélkező tanácsok ítélkezésének színvonaláért felelős személyek szakmai területen elismert kiváló tapasztalattal és jártassággal bírnak, így a további magas színvonalú ítélkezés garanciája adott.

A magas szintű ítélkezés későbbi biztosítása érdekében alapvetően fontos a bírói előmeneteli rendszer biztosítása, a bírák szakmai képzésének elősegítése. Ennek érdekében oktatásfelelősként nagy hangsúlyt kívánok fektetni úgy a bírák, mint az igazságügyi alkalmazottak munkakörük ellátásához szükséges kompetenciájuk, szakmai tudásuk elmélyítéséhez, kellő motiváció biztosításával. Ennek előmozdításához elképzeléseim szerint a

jelenleginél több regionális képzésre lenne szükség, elősegítve a Szegedi Ítéltábla illetékességi területén az egységes ítélkezést. Ehhez folyamatosan figyelemmel kell kísérni az egyes ügyszakokon belül megjelenő problémák feltárását, azok mihamarabbi megoldását, melynek érdekében – a kialakult veszélyhelyzetben szerzett tapasztalatok alapján – a ritkább, több napos képzések helyett célszerűbb lenne az elektronikus úton összehívott és így lebonyolított ülések tartása. A civilisztikai ügyszakban – de az adott problémák megoldásaként akár a büntető ügyszakban is - hasznosabbnak tartom előadások helyett az interaktív megbeszéléseket, vitákat, ahol az érintett kollégák szabadon kifejtethetik véleményüket, ezáltal konstruktívabb megoldási javaslatok születhetnek.

A Szegedi Ítéltáblán nincsenek fogalmazói álláshelyek, azonban fontosnak tartom az ítélőtábla gyakorlatának széleskörű megismertetését. Szükséges a Szegedi Ítéltábla illetékességéhez tartozó törvényszék szakmai munkájának elmélyítése bírói felrendelésekkel.

A közeljövőben várható mind a polgári, mind a büntető kollégiumot érintően a kiemelkedő vezetői és ítélkező tapasztalattal rendelkező kollégiumvezetők nyugállományba vonulása, mely – reményeink szerint – a kollégiumok működését és magas színvonalú ítélkezési gyakorlatát nem befolyásolja.

A hosszútávú optimális munkavégzés további feltétele az ítélkezéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtésével a nyugodt munkahelyi légkör biztosítása.

A Szegedi Ítéltábla határozatainak szakmai megalapozottsága a büntető ügyszakban kiemelkedő.

A civilisztikai tanácsok határozataival szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmek tárgyában a Kúria a Szegedi Ítéltábla határozatainak nagyobb részét hatályában fenntartotta. A többi ítélőtáblához képest viszonylag nagyobb arányú hatályon kívül helyezés oka a már említett ún. devizahiteles ügyek kapcsán tömegesen jelentkező, jogkérdésben (ténytanúsítvány) felmerült problémakör okozta. Általánosságban azonban mindenképpen elmondható, a Szegedi Ítéltábla civilisztikai ügyszakában kifejezetten magas színvonalú, megalapozott döntések születnek, iránymutatással szolgálnak megjelent döntései az egyes bíróságok számára.

4. Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Szegedi Ítéltábla időszerű és megfelelő színvonalú ítélkezéséhez nélkülözhetetlen az engedélyezett álláshelyek hiánytalan és folyamatos betöltése. Az ítélőtábla viszonylag kis létszámú, ezért az ellátandó feladatkörök nagyságára is figyelemmel előfordul, hogy egy-egy igazságügyi alkalmazott több feladatot is ellát. Elképzeléseim közé tartozik a rugalmas munkaerő-gazdálkodás további biztosítása, hiszen az aktuálisan elvégzendő feladatokhoz igazodóan kell megszervezni a munkavégzést. A megfelelő szakmai munka elvégzéséhez viszont szükség lenne statisztikus és informatikus szakember felvétele.

Jelenleg a büntető ügyszak három teljes tanáccsal működik. Ezzel szemben a civilisztikai ügyszakban jelentős személyi változások történtek. Dr. Kiss Gabriella tanácselnök 2020. június 1. napjától 2020. december 31. napjáig kirendelésre került a Kúriára ítélőtáblai munkájának megtartása nélkül. Jómagam 2020. május 11. napjától látok el egyes igazgatási feladatokat, ezen túl ítélkezési tevékenységet végzek tanácsban.

A személyi változások miatt jelenleg csak két tanács dönt polgári, gazdasági ügyekben, a tanácsok két-két tanácselnökkel és három-három előadó bíróval - az aktuális ügyérkezéshez

mérten megfelelően - működnek. Folyamatban van a munkaügyi kollégiumvezetői pályázatok elbírálása.

Véleményem szerint a közeljövőben várható a munkaügyi jogvitákban az ügyérkezés növekedése, hiszen a veszélyhelyzet negatívan hatott a munkaerőpiac alakulására, ezért szükségessé válhat akár külön munkaügyi tanács felállítása is.

5. A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal gazdálkodás

A Bszi. 119. § a) és c) pontja alapján a bíróság elnöke felelős a pénzügyi erőforrásokkal, valamint a tárgyi eszközökkel való optimális gazdálkodásért. A Szegedi Ítélőtábla jelenlegi, Sóhordó utcai épületét 2005. óta foglalja el, az eltelt idő alatt számtalan korszerűsítésen, karbantartáson esett át. A munkakörülmények kedvezőek, a dolgozósobák és az irodák felszereltsége, bútorozottsága kiváló.

Alapvető fontosságú a számítástechnikai eszközök folyamatos fejlesztése különös tekintettel a veszélyhelyzet idején kialakult távmunkavégzésre és ennek tapasztalataira figyelemmel. Ennek kapcsán kifejezett jelentőséget tulajdonítok az otthoni munkavégzést biztosító infokommunikációs eszközök biztosítására, azok megfelelő működésére. Fontos hangsúlyozni azt is, a bírák otthondolgozása mellett – a veszélyhelyzet tapasztalataiból kiindulva – előfordult a tanácsok mellett működő tisztviselők távmunkavégzésének igénye, ezért nélkülözhetetlen a megfelelő szakmai munka megtartása érdekében számukra is biztosítani a szükséges technikai berendezéseket és feltételeket.

Az infokommunikációs eszközök optimális felhasználásával össze kell hangolni a távmunkát, az ügyfélfogadást és a szakmai képzéseket is.

A Szegedi Ítélőtábla jelenleg három tárgyalóteremmel működik. Problémát okoz a büntető ügyszakban a „megaügyek” megfelelő tárgyalási lebonyolítása. Ez jelenleg nem megoldott, mindenképpen a hosszútávú célkitűzések közé tartozik ennek rendezése. Elképzelésem szerint megoldás lehet a két nagyobb, egymás mellett lévő tárgyalóterem közötti fix fal mobil válaszfallá alakítása, ezzel viszonylag minimális pénzügyi és emberi erőforrás igénybevételével rövid idő alatt a szükséges igényekre átrendezhető. Ezzel elérhetővé válna egy jelentősebb számú ügyfél befogadására alkalmas tárgyalóterem különösebb átrendezés nélkül, és nem kell külön helyiség kialakítása sem a berendezési tárgyak tárolására.

Véleményem szerint az ítélkezés hatékonysága érdekében biztosítani kell az egyes ügyszakokon belül az egyenletes munkateher-elosztást, ennek érdekében folyamatosan szükséges mérni az egyes tanácsokra kiosztott ügyeket nemcsak számszaki alapon, hanem az ügy minősége, jellege és nehézsége szempontjából is.

III. A bírósági szervezet integritása, az ítélkezés és az igazgatási munka átláthatósága

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének 6/2016. (V. 31.) számú integritási szabályzata elvárásokat támaszt a bírósági szolgálati jogviszonyban álló bírák és igazságügyi alkalmazottakkal szemben. A Szegedi Ítélőtábla dolgozói az integritási szabályzatban foglalt követelményeknek maradéktalanul megfelelnek.

Kiemelten fontosnak tartom a Szegedi Ítéltábla és az illetékességi területéhez tartozó törvényszékek közötti kommunikáció kialakítását tekintettel arra, hogy az utóbbi időben ez háttérbe szorult.

Az ítélkezési tevékenység átláthatóságának fontos sarkköve az ügyelosztási rend hatékony fenntartása, nyilvánosságra hozatala.

IV. Záró gondolatok

Végezetül szükségesnek tartom előadni indokaimat, amik az elnökhelyettesi pályázat benyújtására ösztönöztek.

A Szegedi Ítéltáblán az utóbbi pár évben kialakult – akár kaotikusnak is nevezhető – viszonyok között olyan stabil vezetésre van szükség, mely kellő támaszt nyújt mind a bírák, mind az igazságügyi alkalmazottak mindennapi kiegyensúlyozott munkavégzéséhez. Elengedhetetlen egy kiszámítható és – nem túlzás – őszinte irányítás, mely bizalmat és magabiztosságot sugall. Ennek eléréséhez azonban tudomásul kell venni, lesznek konfliktusok, egyet nem értések, azonban konstruktív, együttműködő és közös gondolkodással minden áthidalható. Kellően erősnek és motiváltnak érzem magam ahhoz, hogy a Szegedi Ítéltábla és az ott dolgozók érdekeinek előmozdítása érdekében fellépjek, vállalva annak minden konzekvenciáját.

Szeged, 2020. augusztus 6.

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla